

Desmuntar la vella història i enderrocar el dogma

Autor: Jordi Berenguer
Data de publicació: 06-03-2019

La revista ‘Sàpiens’ ha dedicat sis pàgines de la darrera edició a blasmar durament la feina que duu a terme l’Institut Nova Història i En Jordi Bilbeny. Heus ací una primera rèplica en nom dels investigadors d’aquesta institució.

Aquesta setmana ha sortit publicat un article a la revista Sàpiens, amb el títol Desmuntant la Nova Història, en el qual els historiadors Agustí Alcoberro, Àngel Casals, Vicent Baydal i José Enrique Ruiz-Domènec acusen l'Institut Nova Història i, en especial, En Jordi Bilbeny de 'mala praxi', de manca d’honradesa i directament de mentir. No només això: també acusen l'Institut de no haver aportat mai cap prova documental.

D’antuvi, cal preguntar-nos si aquesta gent ha llegit els llibres en què ens fonamentem. Sembla, per dir-ho suaument, que no consta. Els exigim públicament que facin a Sàpiens una crítica científica i ben argumentada de cadascun dels llibres que vénen a continuació: Cristòfor Colom fou català; Noves proves de la catalanitat de Colom; Els Colom de Barcelona i les seves aliances; A la recerca d'una història amagada; Colón catalanoparlante; Cristòfor Colom, català (com parlava Cristòfor Colom?); Colom venç Colombo; Cristòfor Colom i Catalunya; La descoberta catalana d'Amèrica, Brevíssima relació de la destrucció de la història; Totes les preguntes sobre Cristòfor Colom; Cristòfor Colom, Príncep de Catalunya; El ADN de los escritos de Cristóbal Colón; Aproximació lexicomètrica a les interferències de base fonològica en els escrits autògrafs de Cristòfor Colom; Cristòfor Colom, cinc-cents anys enganyats; La descoberta i conquesta catalana d’Amèrica, una història reescrita pels castellans; El dit d’En Colom; La vida de Llàtzer de Tormos; Petit manual de la descoberta catalana d’Amèrica; L’any de naixement d’En Colom; Inquisició i Decadència; La princesa a l’exili; Fins que En Colom begui a galet; València capital de les Espanyes i seu dels Reis Catòlics; Sota l'estora del Segle d'or castellà (www.quixot.cat); Erasme i la construcció catalana d’Espanya; Censura i postveritat al segle XXI català; El descubrimiento de América, una historia censurada políticamente i, finalment, En Colom a Barcelona. Ens sembla que tampoc consta que hagin visionat els films: la descoberta catalana d'Amèrica, una conspiració, d'Estat?; Colom i la casa reial catalana; Enigma Cervantes i Desmuntant Leonardo. Un historiador

competent ha d'estar amarat del que diu la part contrària, si vol refutar-la. El leitmotiv sobre el qual girem és la censura. Per cert, saben els lectors quants articles han publicat sobre la censura els historiadors que ens difamen des de Sàpiens? Exactament zero. A nosaltres, negar allò que es desconeix sí que ens sembla una 'mala praxi'!

Quant al fet que Nova Història en general no ha aportat proves, aquests historiadors saben prou bé que n'hem aportat a cabassos i en seguim aportant. Tenim més d'un miler d'articles publicats al nostre web. Aquí queda registrada una part important de la nostra recerca. Una recerca oberta a tothom. ¿Com gosen aquests historiadors negar pel broc gros tot allò que posem damunt la taula?¿Tot ha de ser rebutjat i llençat a la paperera de la història, que deia, desafortunadament, aquell? Tot? No se'n pot aprofitar res? Ni cinquanta articles? No, senyors. Calen arguments. Exigim a aquests senyors que publiquin, també a Sàpiens, una crítica científica dels articles del web que considerin que estan més ben estructurats i documentats. Deu ser cert que no hi ha ningú més cec que aquell qui no vol veure-hi.

Els autors que han escrit en una revista un article en el qual directament se'ns difama han de permetre que puguem contestar a la mateixa revista. Sàpiens ens ha de donar torn a rèplica. Però segurament Sàpiens preferirà córrer el mínim risc i mantenir-se al costat de la "caverna" històrica. Però siguem positius i pensem que tal vegada no ho fan per mala fe, que potser encara no s'han adonat que existien les lleis censores, que la història ha estat greument adulterada, que hi ha hagut durant segles Inquisició i aparells d'estat d'un ferri autoritarisme i dictadures.

Sigui com sigui, celebrem que ens dediquin 6 pàgines, ni que sigui per criticar-nos. Alguna cosa devem haver remogut dins la societat catalana perquè es vegin obligats a donar-nos tanta importància!

L'article dedica majoritàriament més paraules al menyspreu i a l'insult que no pas a discutir d'història, cosa per desgràcia habitual entre els nostres detractors. Seria d'agrair que alguna vegada, i especialment en una publicació dedicada a la història, aportessin més dades i s'avinguessin a fer un debat. Però no. Sembla que prefereixen anar a la iugular. Que si som una secta i un perill públic, que si gairebé som una malaltia... ¿O és que potser pensen que se'ns ha d'eradicar perquè estem agafant massa volada? És curiós, però podríem establir un paral·lelisme amb el que els passa als independentistes pel sol fet de pensar diferent i de voler i treballar democràticament per un estat propi. L'Estat espanyol els vol eradicar. De la mateixa manera, nosaltres molestem i se'ns vol eradicar perquè anem en contra de la visió única del 'règim'. Si el gran problema d'aquests historiadors és que els llibres d'En Jordi Bilbeny —i els d'altres investigadors— estan a les prestatgeries de no-ficció —per bé que menys que no pas voldríem—, ens hauríem de preguntar a quin tipus de pensament obeeix aquesta actitud: ¿al d'algú que pensa que caldria censurar els llibres dels qui expressen teories diferents?

Per què molesta tant que investiguem la història? Per què molesta especialment quan ens centrem en els períodes més foscos, quan la Inquisició feia persecució intel·lectual, cremava llibres i persones, prohibia escrits o adulterava tot allò que es volia publicar? A un acadèmic no li hauria d'escandalitzar que hi hagi un grup que qüestioni, investigui, formuli teories i presenti tesis. Aquesta feina és precisament una obligació que tenim com a membres d'una societat determinada: la catalana. De fet, fer-ho és una mostra de bona salut com a país, i no fer-ho, de mala salut. Potser és una qüestió d'ego i els molesta que siguem en certa manera capdavanters en la recerca i trenquem vells tòpics. Ells tenen els títols; nosaltres som, la majoria, amateurs. Essent així les coses, ens convindria a tots fer un exercici d'humilitat. A tots. Però ells, com hem dit més amunt, haurien de col·laborar contraargumentant detalladament, perquè a nosaltres també ens interessa que se'ns qüestioni. Que se'ns qüestioni amb arguments, clars, profuns i ben travats, Només quan es qüestiona tot, es pot arribar al fons de l'assumpte i veure què és el que s'aguanta i el que no. Al capdavall, el que ens interessa és arribar a la versió més fidedigna possible dels fets.

Segur que si investiguéssim els ossos de fòssils de l'espècie homo sàpiens, ningú es ficaria amb nosaltres, però resulta que toquem uns temes molt sensibles. És com si diguessin: —Compte, perquè estan agafant massa volada i se'ls ha de dir prou!

Sí, som més d'un centenar entre els investigadors i col·laboradors de Nova Història. Uns ho fan més intensament i d'altres més esporàdicament. Sí, cada vegada hi ha més gent que comprèn com és de necessari restaurar la nostra història. Diguem-ho clar: el que molesta és que evidenciem que la història es manipula. I aquest fet té conseqüències polítiques, perquè ser-ne conscient fa canviar esquemes mentals que han estat instal·lats durant molts anys a les nostres ments.

Però això hauria d'estar al marge de la recerca científica de la història. Hauríem de ser prou adults per saber que el que és realment perillós és fer de la història un dogma i resistir-se a veure les coses des d'altres punts de vista. Sobretot quan resulta que aquests altres punts de vista ofereixen relats més versemblants de fets que, si seguim l'explicació oficial, són sovint absurds, contradictoris o incomplets. Recordem que la història és normalment escrita o reescrita pels vencedors, especialment en èpoques convulses i de guerres. És un relat construït i interpretat a partir d'una visió

determinada: la visió de l'Estat, la del règim de torn. Amb això que diem no estem descobrint ni de bon tros la sopa d'all. En canvi, sembla que l'acadèmia encara s'entesta a no voler reconèixer el paper de la censura d'Estat i les conseqüències que ha tingut en la construcció de la història oficial. Com deia Guimerà: la llengua i la història són el botí més preuat a l'hora de sotmetre un poble.

Algú pot preguntar: ¿La història d'uns fets, realment, es pot falsificar? Només cal mirar el que passa avui dia. Si algú llegeix el relat de l'Espanya unionista explicant el secessionisme i l'1 d'octubre, sap prou bé que aquest relat és completament fals. Si d'aquí 300 anys només es conservessin els documents del relat unionista, què creuria la majoria de la gent? Ens estalviem la resposta.

Per molt que sorprenguin les nostres tesis, tothom ha de ser capaç d'obrir els ulls i adonar-se que s'està fent evident la falsificació d'una part molt important de la nostra història. I sí. Podem restaurar-la en gran part, perquè afortunadament, no hi ha cap crim perfecte i encara menys amb la quantitat ingent de documentació de què podem disposar avui dia per mitjà d'arxius físics i digitals. Amb ells, es possible fer arqueologia de la història i posar a palès ben sovint la falsedat del relat oficial. A hores d'ara, mitjançant una visió més àmplia de tot plegat, podem resoldre interrogants de la història que no s'havien acabat mai d'entendre. Gràcies a aquest treball minuciós i detectivesc, podem recompondre les peces i restaurar bona part del passat històric. O almenys disposar d'altres punts de vista a l'hora d'interpretar-lo.

L'Institut Nova Història qüestiona el pensament únic i demostra que la història no és exactament com ens l'han ensenyada a l'escola o a la universitat. Això ens ha obligat a treballar al marge de l'acadèmia. Fins al punt d'haver d'organitzar Universitats d'estiu pròpies on plantegem una revolució del coneixement al marge dels títols i les poltrones. Nosaltres dubtem de tot. Fem servir el dubte metòdic. Ells consideren que les bases del que han estudiat i repetit tota la vida no poden ser qüestionades fins a un punt en què el relat de la història canviï tant com per evidenciar una manipulació clarament intencionada.

Un altre tema que és de justícia esmentar són les falsedats que afirmen sobre En Jordi Bilbeny. Sí, falsedats. En Bilbeny és una persona com tothom i en aquest sentit ningú té dret a dir-hi absolutament res. Aquí, el que ens interessa és la seva feina com a intel·lectual. Dir que En Jordi Bilbeny menteix i fa el que fa per lucrar-se és directament calúmnia i això no ho podem acceptar. En Jordi Bilbeny no només mereix tots els respectes, en aquest cas professionals —tot i que també humans—, sinó que li devem un reconeixement per la ingent tasca de restaurar la nostra història, perquè hi ha dedicat la major part de la seva vida. Si fos un boig, no tindria tantes persones de tots els àmbits ?del camp de les humanitats, però també de l'enginyeria i la ciència? que li fan costat i contribueixen en les investigacions. Ni tampoc hauria rebut mai cap reconeixement públic. L'article de Sàpiens diu que qualsevol que se senti capacitat per investigar participa d'un moviment antiintel·lectual. Com si l'estudi només pogués ser privilegi dels acadèmics. En Bilbeny ens ha ensenyat que tots podem contribuir a restaurar la història, perquè tots ?òbviament cadascú en la mesura de la seva capacitat, voluntat, temps i recursos? podem trobar alguna evidència, referència o indici que puguin ser claus o complementaris a l'hora d'elaborar una tesi. Potser aquest és el seu gran triomf. Ha fet escola. Ens ha ensenyat a posar en dubte moltes 'veritats' i a investigar. Ens ha encomanat la passió per la recerca. Ens ha fet veure que tot no està ni de bon tros estudiat ni tot està sabut, sinó al contrari. Hi ha una quantitat ingent de documents, informació, gravats, pintures, monedes, escuts, testimonis, que no s'han analitzat. Amb les noves tecnologies, no és pas tan difícil trobar indicis que permetin posar en dubte uns fets. O, senzillament, que en demostrin l'adulteració.

Se'ns acusa injustament de no haver trepitjat cap arxiu i d'inventar-nos la història, però qualsevol que ens conegui pot comprovar que això no és així sinó tot el contrari. De visitar arxius alguns de nosaltres se n'han fet un tip. Sí, efectivament és una qüestió de mètode, perquè de fet, el mètode de recerca de l'INH és antagònic al de l'Acadèmia i això els pot confondre. Cal prendre consciència que l'INH utiliza un mètode innovador, amb 100 recercaires en xarxa que es van complementant els uns al altres, cosa que permet generar una gran quantitat d'hipòtesis noves —i força conjectures amb diferents graus de validesa— que estan interrelacionades amb l'arrel troncal de la història, més que no pas concentrar-se en "encertar-la" davant d'un tribunal acadèmic, amb temes laterals o purament marginals. La recerca d'evidències, l'anàlisi, la comparació i el raonament lògic són elements claus de la recerca científica, així com la capacitat de relacionar dades i generalitzacions, formular conjectures i hipòtesis per posar a prova la seva possible validesa. La nostra visió és de 360º, perquè analitzem els documents des de diferents òptiques: com la lingüística, la ciència o l'enginyeria. Parem atenció al context, a la cal·ligrafia o l'etimologia dels mots. Al final, obtenim un conjunt de línies d'investigació paral·leles, que, a mesura que es va avançant en la recerca, van caient per contradiccions insalvables, fins que en queda una: la que es manté coherent. A l'Institut tenim debat intern, discutim i contrastem, fins que les teories es van clarificant. En la nostra recerca, el coneixement dels mecanismes de la censura és un altre factor clau que un historiador clàssic no té en absolut en compte. L'acadèmic es refia de qualsevol dada que estigui escrita en un manuscrit, i no li passa pel cap qüestionar que aquell paper l'ha pogut escriure algú amb una intenció clara de falsificar. Tampoc no és cert que nosaltres neguem la validesa de tots els documents escrits. No hem dit en cap moment que els arxius notarials menteixin. Evidentment, no. Tot document té un valor, però aquest valor s'ha de posar

en dubte quan hi ha d'altres documents que neguen els primers. El que no podem fer es quedar-nos amb uns documents i ignorar la resta com fan ells. Cal intentar trobar una explicació a aquesta contradicció. En la mesura que els elements contradictoris siguin més nombrosos, la visió alternativa anirà agafant més força i es clarificarà.

D'altra banda, l'article intenta, sense èxit, desmuntar les nostres tesis. Blasma unes teòriques incorreccions que hem comès en alguna investigació. Tanmateix, els pocs arguments que donen són perfectament desmuntables. Comencem:

Marco Polo: No diem que fos l'únic que va visitar el Gran Khan. De diplomàtics n'hi podia haver molts, però quan En Jaume d'Alarich forma l'ambaixada cap al 1265, en aquells moments és l'única que hem trobat documentada. Posteriorment, n'hi ha tantes com vulgueu. De tota manera, encara que n'hi hagués d'altres, aquest fet tampoc desmuntaria la tesi que En Marco Polo no va ser cap personatge real i que al darrere d'aquest nom s'hi amaga probablement un personatge de carn i ossos, que nosaltres identifiquem amb En Jaume d'Alarich.

Erasme: No és cert que el seu nom real fos Geert Geertsz. És sorprenent que això ho signin uns historiadors reconeguts, quan se sap que és una llegenda del segle XVII sense fonament (es pot comprovar a la Wikipedia anglesa). Erasme era un pseudònim (que ell mateix es va posar per evitar l'aparat inquistorial que Ferran II acabava d'inaugurar), i que digués que no li agradava Hispania no dificulta gens ni mica la identificació amb el fill d'En Colom, ans al contrari. El que està clar és que és un personatge misteriós. No se'n coneix ni el nom real ni de qui va ser fill. Sobre ell, hi ha molta controvèrsia i indeterminació, com passa amb els altres personatges que investiguem.

Colom: És esmentat com a quondam al 1484 (no al 1477 com diu l'article), però això ja ha estat explicat i demostrat múltiples vegades. D'entrada hi ha diversos documents que certifiquen que en Joan Colom és viu al 1488, i de fet hi ha un document del 1506 que esmenta que ha traspassat recentment. Per un altre costat, el terme quondam que apareix al document de 1484 no té perquè donar entenent la mort biològica. Pot ser una 'mort civil', la qual cosa té tot el sentit. Seria conseqüència d'haver-se rebel·lat contra Joan II.

Quixot: El tema del «tòxic» és només una curiositat. No és del tot cert el que exposa En Coromines: que la paraula no s'introdueix fins al segle XIX (que majoritàriament va ser així és una cosa que ja sabíem). N'existeixen d'altres referències ja al segle XVI que En Coromines no recull. Això no treu que deixi de ser un curiós joc de paraules. En tot cas, la tesi que Cervantes és en realitat Servent, no es basa en aquesta anècdota. Per tant, no la considerem, com intenta fer veure l'article, una prova concloent de la tesi sobre la catalanitat d'En Servent. Seria més interessant que, en comptes de sortir amb aquesta minúcia, intentessin desmuntar moltes altres proves més contundents ?per començar, la seva estranya i irregular partida de naixement? que hem publicat al web.

Da Vinci: Els paral·lelismes biogràfics entre En Leonardo Della Rovere i En Leonardo Da vinci, són sorprenents i és molt versemblant pensar que són la mateixa persona. L'única dada que ho contradiu és un manuscrit segons el qual En Leonardo Della Rovere va morir al 1475. Però no hi ha rastre d'on va ser enterrat, ni tan sols del funeral, cosa que no deixa de ser sospitosa. Era tota una personalitat: prefecte de Roma, membre de la família reial catalana de Nàpols, duc i nebot del Papa. A l'INH defensem que aquest document és una adulteració o un error per diferents motius que podríem exposar i perquè la resta d'aspectes encaixen, com hem dit, a la perfecció i han de ser tinguts en compte. Com també, que tingués escut i que aquest escut estigui compost de tres barres sobre camper d'or.

En conclusió, el temps anirà situant cadascú al seu lloc. A l'Institut Nova Història ho tenim clar. La nostra intenció és la de restaurar fins on sigui possible la història que ens han manllevat. També som autocrítics i volem millorar en tots els aspectes. Per això és imprescindible seguir i aconseguir cada vegada més suports per anar consolidant, reforçant o descobrint tesis. I que les universitats i tothom les tinguin en consideració, perquè són molt valuoses.

Jordi Berenguer
5 de març del 2019